

Biroul teritorial Iași

Anchete 2015

Februarie

Penitenciarul Iași și Penitenciarul Vaslui – condițiile de detenție din România

Urmare Notei privind propunerea de sesizare din oficiu nr. 1122 din 27 ianuarie 2015, prin care au fost aprobate efectuarea de anchete în toate penitenciarele din România, reprezentantul Biroului Teritorial Iași, consilier coordonator Carla Cozma, prin împuternicirea nr. 1422/2 februarie 2015, s-a deplasat la sediile Penitenciarelor Iași și Vaslui, în data de 5 februarie 2015 și 9 februarie 2015.

Ancheta a vizat condițiile de detenție din penitenciarele din România, respectiv:

- A.** Supraaglomerarea, condițiile igienico-sanitare, asigurarea tratamentului medical, condițiile de servire a mesei, programul de furnizare a apei și energiei electrice, calitatea apei și a hranei, existența spațiilor de depozitare a bunurilor, subdimensionarea curților de plimbare, prețurile practicate de magazinele din incinta penitenciarelor și pentru efectuarea convorbirilor telefonice, distribuirea produselor igienico-sanitare deținuților, repartizarea deținuților în camere fără respectarea gradului de pericolozitate, uscarea articolelor.
- B.** Număr decese (anul 2014 - prezent), cauze și soluțiile pronunțate de către parchete; cazuri ale persoanelor care au recurs la forma de protest a refuzului de hrană (anul 2014-prezent); posibile cazuri privind agresiuni fizice la care au fost supuși deținuții de către personalul penitenciarului și modul de soluționare a acestora de către parchete; alte situații deosebite și respectiv, aspecte relevante privind situația din penitenciare.
- C. Aspecte privind condițiile de muncă ale cadrelor ANP**
Rezultatele anchetei vor fi trecute într-un raport special care vizează condițiile de detenție din România.

Anchetă – protecția persoanelor cu handicap

Prin petiția nr. 1488 din 3 februarie 2015 petenta, persoană cu handicap din cadrul Centrului de Recuperare și Reabilitare Hârlău, jud. Iași, ne aduce la cunoștință o serie de abuzuri și rele tratamente la care ar fi supusă atât ea, cât și ceilalți beneficiari ai măsurilor de protecție de către personalul de specialitate și gardieni.

Urmare Notei privind propunerea de anchetă nr. 165/10.02.2015, Avocatul Poporului a dispus prin împuternicirea nr. 1897/11.02.2015 efectuarea unei anchete la sediul Centrului de recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Hârlău, jud. Iași, în data de 12 februarie 2015, de reprezentanții Biroului Teritorial Iași, consilier coordonator Carla Cozma și expert Paula Iekel

Din discuțiile purtate și din dosarul petentei au rezultat următoarele:

- Centrul are la data prezentei anchete un număr de 240 de pacienți adulți cu diferite forme de boli neuropsihiatrice;
- Petenta, încadrată în grad de handicap accentuat mental cu epilepsie GM, cu crize frecvente, sondă edemur și crize comițiale este beneficiara serviciilor centrului atât datorită stării de sănătate, cât și a faptului că, părinții fiind decedați, ceilalți aparținători nu au posibilitatea de a o îngriji și a îi asigura tratamentul adecvat bolii sale.
- Prin Decizia nr. 178/2.03.2006 Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Iași a dispus prelungirea măsurii internării petentei, pe o perioadă nedeterminată, în cadrul Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Hârlău.
- Din discuțiile purtate cu petenta rezultă că, aceasta prezintă flexibilitate mentală medie, un vocabular lacunar, exprimare orală incorectă, cu deficiențe, dar cu expresivitate acceptabilă;

are un temperament coleric, nestăpânită și cu tendințe evidente de dominare atât asupra personalului, cât și asupra celorlalți beneficiari. Petenta ne-a declarat că, a bătut mai mulți beneficiari, motiv pentru care a fost mutată de la etajul 1 tronson 1 la etajul 2 pentru a fi scoasă din mediul în care fusese, a nu îi mai da posibilitatea de a îi manipula pe ceilalți beneficiari și a nu își mai manifesta rolul de leader. De asemenea, ne-a comunicat că, a fugit din centru ca reacție la măsura mutării de la un etaj la altul și că ar fi fost lovită de către gardianul care însoțea echipa centrului plecată în căutarea ei. Precizăm că, prin noțiunea de "lovit" petenta înțelege orice formă de manipulare fizică a unei persoane care se opune la o altă acțiune fizică, respectiv era nemulțumită că a fost bruscată pentru a se urca în mașină și a fi adusă în centru, acțiune la care domnia sa s-a opus, fapt de altfel recunoscut de însăși petentă.

- Întrebată dacă este mulțumită de activitatea personalului, acordarea tratamentului medical, calitatea hranei și a condițiilor de trai, petenta s-a declarat foarte mulțumită, insistând asupra incidentului prin care a fost "bruscată" pentru a fi urcată în mașina centrului.
- Cu privire la faptul că, petenta a scris că beneficiarii sunt sedați în fiecare noapte și maltratați de personalul centrului, întrebată fiind asupra acestui aspect ne comunică "trebuia să mă apăr și eu cumva pentru că m-a lovit gardianul; nu ne sedează și nu ne maltratează nimeni". Cu alte cuvinte, petenta recunoaște că a greșit fugind din centru, este de acord cu măsurile dispuse de șeful centrului, admite că trebuia forțată să urce în mașină pentru că opunea rezistență, dar vrea sancționarea gardianului, neluarea vreunei măsuri pentru o faptă care doar petentei i se pare greșită face ca în mintea acesteia, cu impulsuri de leader, să se nască dorința de sancționare a persoanei care a "bruscat-o".

De asemenea, în aceeași zi a avut loc și un conflict spontan cu privire la acordarea sporului pentru condiții deosebite de muncă urmare a schimbării denumirii centrului din Centrul de Îngrijire și Asistență Hârlău în Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Hârlău.

Legea cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, a prevăzut că personalul bugetar care a beneficiat de sporurile pentru condiții de muncă în decembrie 2009 va beneficia în continuare și în anul 2010 de aceste sporuri păstrându-se în cunatumul avut. Această dispoziție a fost preluată automat de actele normative din perioada 2010-2014, limitând astfel posibilitatea angajatorilor publici de a acorda sporurile pentru condiții deosebite de muncă personalului care își desfășura activitatea în centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică înființate ulterior anului 2009, creând astfel o stare de discriminare și o diferență de tratament care contravine prevederilor art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Precizăm că, Centrul a mai făcut obiectul unei anchete și în anul 2012, ocazie cu care nici una din informațiile apărute în presă nu s-au confirmat.

Martie

Anchetă – protecția copiilor și a tinerilor – abandon minori

Urmare Notei privind propunerea de anchetă nr. 3395/12.03.2015, Avocatul Poporului a dispus prin împuternicirea nr. 3398/12.03.2015 efectuarea unei anchete la sediul Direcției de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui, în data de 16 martie 2015, de reprezentantul Biroului Teritorial Iași, consilier coordonator Carla Cozma.

Din discuțiile purtate și din Raportul de evaluare privind situația copiilor se desprind următoarele concluzii:

- familia care a făcut obiectul anchetei are cinci copii (patru sunt legal concepuți cu tatăl, al cincelea copil este conceput cu concubinul mamei, însă, întrucât s-a născut în timpul căsătoriei este tot pe numele soțului).

- cei doi minori care au făcut obiectul anchetei, în vârstă de 13 ani, elev în clasa a VI și în vârstă de 11 ani, elev în clasa a V-a au ajuns în atenția DGASPC Vaslui în urma semnalării telefonice din partea SAJ Vaslui în data de 9.03.2015, prin care autoritatea competentă era informată asupra faptului că, un minor prezintă afecțiuni ce impun acordarea de servicii medicale, că are un frate mai mic în grijă și că niciunul din părinți nu locuiește cu minorii.

În vederea clarificării/investigării cazului, DGASPC Vaslui a realizat o vizită minorilor la Spitalul județean de urgență Vaslui. Din discuțiile purtate cu minorii a rezultat că, de aproximativ doi **ani mama minorilor se sustrage volitiv** tuturor responsabilităților pe care aceasta le are în raport cu cei doi copii care au făcut obiectul anchetei, aceștia rămânând în grija **tatălui care manifestă disponibilitate afectiv-emoțională de a se ocupa de ei, mama necontribuind la întreținerea lor.**

În prezent, mama minorilor își are reședința pe raza jud. Bacău, com. Lipova, sat Valea Caselor, având în întreținerea sa ceilalți trei copii minori.

Din dialogul cu unul dintre minori se constată că tatăl său a resimțit în toată această perioadă o serie de curențe material-financiare, fapt care l-a determinat în nenumărate rânduri să părăsească locuința în vederea desfășurării de activități lucrativ remunerative, lăsându-i pe cei doi minori lipsiți de supraveghere și expunându-i unor situații de risc sporit pentru siguranța, viața și securitatea lor. **Totuși, copilul descrie în termeni pozitivi relația cu tatăl – relație care atestă atașamentul tată-copil.**

În data de 26.02.2015, copii s-au deplasat către domiciliul actual al mamei rugându-o să îi găzduiască aproximativ două săptămâni, perioadă în care tatăl prestează activități agricole pe raza județului Vrancea, **însă după trei zile minorii au fost nevoiți să revină la domiciliul tatălui datorită opoziției mamei și concubinului acesteia.**

Din acel moment, tatăl minorilor și-a contactat telefonic un vecin și i-a declinat răspunderea și responsabilitatea asigurării bunăstării copiilor către acesta, sens în care i-a și trimis suma de 150 de lei. Din afirmațiile copilului rezultă că, **vecinul lor a venit în întâmpinarea nevoilor lor în limitele posibilităților sale, asigurându-le masa zilnică.**

Conform declarațiilor copilului, imobilul în care locuiesc este format dintr-o singură cameră și nu este racordat la rețeaua de energie electrică, iar condițiile de trai nu sunt satisfăcătoare. **Astfel, atât lipsa lemnelor, respectiv a condițiilor climatice inadecvate, cât și lipsa unui adult care să identifice nevoile copiilor și să intervină, constituie factori care au condus la deteriorarea stării de sănătate a minorilor, de altfel unicul motiv pentru care copiii au ajuns să fie internați și ulterior să intre în atenția DGASPC Vaslui.**

Unul din cei doi copii, a precizat că fratele său acuza dureri de cap și în ziua precedentă, însă solicitarea SAJ s-a impus abia luni, întrucât fratele său a prezentat vărsături simptomatice în timpul programului școlar. În consecință, cei doi frați au fost transportați și spitalizați în vederea urmăririi unei scheme de tratament având următoarele diagnostice: **bronhopneumopatie acută cu vărsături simptomatice (Dan Petruț) și bronșită astmatiformă (Ionuț Sebastian).**

Discuțiile purtate de reprezentanții DGASPC cu minorii au vizat și **evaluarea expectanțelor acestora cu privire la situația prezentă și viitoare și deși conștienți de posibilitățile financiare ale tatălui, atașamentul acestora față de tată și invers confirmă necesitatea găsirii unor măsuri de protecție care să prevină separarea minorului de tată. De altfel, chiar și referințele comunității față de tată îi sunt favorabile acestuia.**

În data de 16 martie 2015 copii au fost externați de la SJU Vaslui și temporar vor sta în Centrul primire în regim de urgență pentru copii abuzați din subordinea DGASPC Vaslui până la găsierea unei soluții legate de locuința în care urmează să locuiască aceștia împreună cu tatăl.

Precizăm totodată că, **de-a lungul timpului familia care a făcut obiectul anchetei a fost sprijinită atât de autoritățile locale, cât și de comunitate (li s-a pus la dispoziție teren și au fost ajutați pentru construirea casei).**

Prin adresa nr. 7933 din 16.03.2015 DGASPC Vaslui a solicitat Fundației Sera România sprijinul în vederea **achiziționării unei locuințe în mediul rural care să permită tatălui și minorilor să ducă o viață decentă, în același timp urmărindu-se și protejarea interesului superior al minorilor., în acest moment lucrându-se la identificarea unui asemenea imobil.**

Ulterior anchetei derulate de reprezentantul Biroului teritorial Iași s-a întocmit Nota nr. 347¹/17.03.2015, aprobată de Avocatul Poporului și prin care s-a dispus monitorizarea situației minorilor.

Prin adresa nr. 14276/20.05.2015, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui, înregistrată la instituția noastră cu nr. 778/25.05.2015, ne-a comunicat că ”la momentul prezent tatăl și cei doi copii s-au mutat într-o locuință corespunzător utilată care satisface cerințele, nevoile și trebuințele acestora, familia fiind în monitorizarea Serviciului public de asistență socială de la nivelul Primăriei Gîrceni și a reprezentanților Fundației SERA România, referințele fiind favorabile.”

Aprilie

Anchete efectuate la I.P.J. Iași – Centrul de Reținere și Arest Preventiv și I.P.J. Vaslui– Centrul de Reținere și Arest Preventiv în data de 6 aprilie 2015 și 7 aprilie 2015

Urmare adresei nr. 4004/25.03.2015 prin care s-a dispus efectuarea de anchete în centrele de reținere și arest preventiv din zona de competență a Biroului teritorial Iași, în baza împuternicirilor nr. 4494/2.04.2015 și nr. 4495/2.04.2015 2015, reprezentanții BT Iași s-au deplasat la sediile Centrelor de reținere și arest preventiv (C.R.A.P) Iași și Vaslui, în data de 6 aprilie 2015 și 7 aprilie 2015.

Ancheta a vizat condițiile de detenție din centrele de reținere și arest din Iași și Vaslui, respectiv:

1. *Amplasarea spațiilor de reținere și arest preventiv*
2. *Numărul de paturi*
3. *Structura efectivelor reținuți și arestați, în raport cu durata arestului*
4. *Dreptul la hrană*
5. *Cereri, reclamații, sesizări formulate de cei reținuți și arestați*
6. *Supraaglomerarea, condițiile igienico-sanitare, asigurarea tratamentului medical, condițiile de servire a mesei, programul de furnizare a apei și energiei electrice, calitatea apei și a hranei, existența spațiilor de depozitare a bunurilor, subdimensionarea curților de plimbare, prețurile practicate de magazinele din incinta penitenciarelor și pentru efectuarea convorbirilor telefonice, distribuirea produselor igienico-sanitare deținuților, repartizarea deținuților în camere fără respectarea gradului de pericolozitate, uscarea articolelor.*
7. *Număr decese (anul 2014 - prezent), cauze și soluțiile pronunțate de către parchete; cazuri ale persoanelor care au recurs la forma de protest a refuzului de hrană (anul 2014-prezent); posibile cazuri privind agresiuni fizice la care au fost supuși deținuții de către personalul penitenciarului și modul de soluționare a acestora de către parchete; autoagresiuni și heteroagresiuni; eventuale relații sexuale între deținuți sau între deținuți și cadrele CRAP.*
8. *Aspecte privind condițiile de muncă ale cadrelor M.A.I – C.R.A.P*

Rezultatele anchetei vor fi incluse într-un raport special.

Mai

Anchetă - deținut – Penitenciarul Iași - dreptul la ocrotirea sănătății și dreptul la un nivel decent de trai

Prin cererea înregistrată la Biroul Teritorial Iași al instituției Avocatul Poporului, cu nr.291/2.03.2015, un deținut din Penitenciarul de Maximă Siguranță Iași ne-a sesizat în legătură cu o posibilă încălcare a dreptului la ocrotirea sănătății și a dreptului la un nivel de trai decent prevăzut de art.34 și art. 47 din Constituția României, revine la instituția noastră și ne solicită efectuarea unei noi anchete, care să privească în mod special Secția 1, respectiv camerele 6 și 8- regim deschis, invocând condițiile neadecvate pentru depozitarea hranei, condițiile igienico sanitare precare din cameră (tâmplăria geamurilor și a ușilor putezită; pereți insalubri, foarte murdari și plini de mucegai; saltele rupte; paturi defecte ale căror susținere se realizează cu ajutorul unor cârpe confecționate din lenjerii de pat vechi), supraaglomerarea, existența ploșnițelor și intoxicarea aerului din cameră cu fumul de țigară, ce vine de pe hol, unde datorită lipsei camerelor de supraveghere într-un anumit colț al acestuia este facilitată desfășurarea activității de fumat, ce deranjează persoanele nefumătoare.

Prin împuternicirea nr.291/17.03.2015 Avocatul Poporului a dispus, în urma notei de solicitare din data de 9.03.2015 a Biroului Teritorial Iași al instituției Avocatul Poporului, efectuarea unei anchete la Penitenciarul de Maximă Siguranță Iași.

Urmare a anchetei derulate au rezultat următoarele concluzii:

Cu privire la condițiile de detenție, susținerile petentului **sunt confirmate și de conducerea penitenciarului** în sensul că, această unitate de deținere este **suprapopulată (grad de ocupare peste de 200%, iar în Secția 1 aproape 300%)** și nu pot fi respectate prevederile art. 48 din Legea nr. 254/2013 și implicit, **Recomandarea 2006 (2) a Consiliului Europei privind Regulile penitenciare europene** de a asigura fiecărui deținut din celulele colective un spațiu vital de 4 m³, iar în ce privește procedura de igienizare, deratizare și dezinsecție se fac eforturi ca din fondurile proprii în fiecare an, să se realizeze aceste proceduri cu petriodicitatea menționată.

Referitor la respectarea dreptului la asistență medicală și ocrotirea sănătății, susținerile petentului **nu sunt întemeiate** ținând cont de mențiunile medicilor specialiști din Spitalul Penitenciar Poarta Albă și Spitalul Penitenciar Tg. Ocna, fiind infirmată existența unui virus hepatic viral și nefiindu-i recomandat petentului nici un regim special alimentar, iar în evidențele electronice ale penitenciarului figurează ca fiind considerat apt de muncă.

Cu privire la nemulțumirea legată de studierea dosarului propriu și emiterea unor copii clare și lizibile de pe unele dintre documente aceste aspecte **au fost clarificate la fața locului**, existând promisiunea fermă a comisarului Cătălina Timofte - Șef Serviciu Aplicare Regim Penitenciar și a inspectorului Gabriel Ciubotaru Șef Secție Regim Deschis că vor da curs unei noi cereri din partea petentului și vor acorda maximă atenție la claritatea copiilor furnizate.

În urma anchetei s-a întocmit un răspuns către petent, precum și către Penitenciarul de Maximă Siguranță Iași și s-a formulat o adresă către ANP, prin care s-a readus în atenție posibilitatea prioritizării alocării de fonduri către Penitenciarul Iași pentru evitarea continuării încălcării prevederilor art. 48 din Legea nr. 254/2013 privind regimul de executare a pedepselor și măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, privind gradul de supraaglomerare a Penitenciarului Iași, necesitatea modernizării, igienizării corespunzătoare precum și reexaminarea prevederilor Ordinului Ministrului Justiției nr. 2714/2008 cu privire la bunurile pe care deținutul le poate introduce sau primi în penitenciar.

Întrucât Autoritatea Națională a Penitenciarelor și-a însușit aspectele menționate în adresă și a răspuns demersurilor privind îmbunătățirea condițiilor de detenție de la nivelul Penitenciarului de Maximă Siguranță Iași subliniind măsurile efectuate, în limita resurselor

bugetare, am supus spre aprobare închiderea dosarului nr.291/2015, soluționat în favoarea petentului.

Iunie

Anchetă – deținut – Penitenciarul Iași – dreptul la ocrotirea sănătății

Urmare Notei privind propunerea de soluționare a petiției nr. 5975 din 6 mai 2015, prin care a fost aprobată efectuarea unei anchete de către reprezentanții Biroului Teritorial Iași și Centrului zonal Bacău, aprobată de Avocatul Poporului, prin împuternicirea nr. 7771/12.06.2015, în data de 15 iunie 2015 au avut loc la Penitenciarul Iași o serie de discuții între consilier, Carla Cozma, din partea instituției Avocatul Poporului și Director, Comisar Șef Marius Vulpe, medicul unității, comisar șef Mocanu Lizica și petentul.

Ancheta a vizat *istoricul medical al petentului, recomandările medicilor specialiști cu privire la starea sa de sănătate, precum și evaluarea/reevaluarea afecțiunii cardiace urmare aplicării de stenduri pe coronare.*

În urma discuțiilor purtate cu reprezentanții Penitenciarului Iași și a deținutului a rezultat faptul că **afirmațiile petentului**, care a mai făcut în iunie 2013 și august 2014 obiectul unor anchete, **nu se probează. De altfel, recunoaște că petiția a fost formulată din teama de a nu i se respinge cererea de liberare condiționată.**

Astfel, sub aspectul asistenței medicale petentul a beneficiat **de circa 30 de investigații medicale**, investigații efectuate de la începutul anului până în prezent.

Precizăm că, toate investigațiile medicale au fost făcute EXCLUSIV la cererea deținutului și nu ca urmare a vreunei afecțiuni reale ori la recomandarea medicilor de specialitate. Cu titlu de exemplu, în data de 8 mai 2015 a fost la Institutul de Boli Cardiovasculare Iași pe motiv că acuza o stare de "rău", ocazie cu care i s-au făcut următoarele investigații: EKG, Ecocardiografie și Dozări enzimatică. Rezultatul acestor investigații a fost că nu există nici o modificare a valorilor cardiovasculare, că pacientul este stabil și valorile sunt normale putând duce o viață normală în urma aplicării celor două stenduri coronare. Cu alte cuvinte, stare de "rău" a avut drept scop acumularea de acte medicale care să îl sprijine în procedura de liberare condiționată.

Medicația primită este conformă cu schema de tratament recomandată de medicul de chirurgie vasculară, medicul neurolog și medicul psihiatru (schizofrenie paranoidă compensată) și nu există nici o întârziere în administrarea acesteia, aspect susținut inclusiv de petent.

De asemenea, petentul a beneficiat de mai multe seturi de analize, ecografii și investigații oftalmologice.

Administrarea medicamentelor, altele decât cele psihotrope (petentul suferind și de schizofrenie reziduală) care se administrează sub supravegherea asistentului medical, se eliberează la cameră în tranșe de 10 zile.

Solicitările domniei sale de a fi monitorizat medical la Institutul de Boli Cardiovasculare ori de câte ori dorește nu pot fi duse la îndeplinire întrucât, în lipsa oricărei urgențe, urmează a se prezenta la control doar la data prevăzută în actele medicale de externare, respectiv peste șase luni. În acest sens, Penitenciarul Iași prin medicul unității, comisar șef Mocanu Lizica i-au făcut programare în vederea reevaluării afecțiunii cardiace pentru data de 27 iulie 2015.

Sub aspectul alimentației ni s-a comunicat că, petentul beneficiază de norma de hrană nr. 18 pentru bolnavii cronici.

Conform relatărilor directorului Penitenciarului Iași, **petentul urmează să intre în Comisia de liberări condiționate la începutul lunii iulie și are șanse reale de a fi liberat condiționat.**

Din discuțiile purtate doar cu medicul penitenciarului, comisar șef Mocanu Lizica rezultă că situația personalului medical din cadrul Penitenciarului Iași este dezastruoasă în sensul că, din necesarul de 8 medici (1 medic șef, 4 medici de specialitate medicină de familie, 2 dentiști și 1 psihiatru) în acest moment există doar 2 medici care trebuie să acorde consultații la 1500 de deținuți din incinta Penitenciarului Iași – la care se adaugă și cei veniți de la celelalte penitenciare din Moldova cu afecțiuni care nu pot fi tratate la locul de încarcerare, să scrie cca 700 de rețete doar pentru bolnavii cronici, fără a îi lua în calcul și pe ceilalți deținuți, să răspundă la petiții, să completeze registre etc.

Concluziile desprinse sunt următoarele:

Cu privire la respectarea dreptului la asistență medicală și ocrotirea sănătății, susținerile petentului **sunt nefondate** ținând cont de faptul că, acesta a beneficiat de asistență medicală de specialitate și i s-au făcut toate investigațiile medicale specifice, precum și cele solicitate.

Cu privire la alimentația pe care petentul o primește, aceasta se încadrează în Norma nr. 18 din Ordinul Ministrului Justiției nr. 3541/2013.

Septembrie

D1236/2015 – protecția copiilor – victimă viol

Sursa: Ziarul Adevărul și postul de televiziune Antena 3: Caz cutremurător în Vaslui: o fetiță de 13 ani a sunat la 112 și și-a reclamat tatăl care o viola de luni întregi. Totul se petrecea de față cu o altă fetiță, de 9 ani

În data de 30 august 2015, într-un material publicat de ziarul "Adevărul" și preluat de postul de televiziune "Antena 3" se relatează despre situația dramatică a unei minore de 13 ani care a fost violată de tatăl său.

Dreptul încălcat: art. 49 din Constituția României

Anchetă: Urmare Notei privind propunerea de sesizare din oficiu nr. 1236/1.09.2015, Avocatul Poporului a dispus prin împuternicirea nr. 11488/1.09.2015 efectuarea unei anchete la sediul Primăriei comunei Iana, jud. Vaslui și la Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului Vaslui, în data de 3 septembrie 2015, de reprezentantul Biroului Teritorial Iași, consilier coordonator Carla Cozma.

La sediul primăriei s-au purtat discuții cu membrii Consiliului consultativ, iar la sediul direcției au fost purtate discuții cu Directorul general al DGASPC, Ionel Armeanu și Director adjunct Roxana Hriscu.

Rezultate: Din discuțiile purtate, din referatul de anchetă socială și raportul de intervenție psiho-socială se desprind următoarele concluzii:

Familia N. M și N.C este legal constituită din anul 2007 și este compusă la momentul prezent din: N. C, în calitate de tată biologic (declarativ), N. M în calitate de mamă și B. C. – fiică.

Familia locuiește în imobilul proprietate personală, format din 4 camere, în construcție, doar o cameră este locuibilă, mobilată cu două paturi, masă cu televizor, masă pentru prepararea și consumarea hranei, aragaz, frigider, igienizat corespunzător, este racordat la rețeaua de energie electrică și apă/canalizare.

Relațiile familiei minorei cu familia lărgită pe linie paternă sunt ca și inexistente.

Toți membrii familiei beneficiază de servicii medicale în cadrul CMI – Dr. Roxana Enache, medic de familie pe raza comunei Iana. Veniturile familiei sunt provenite din alocația de stat a copiilor și banii trimiși de doamna Nistor din Italia.

Tatăl este cunoscut în comunitatea locală ca fiind o persoană agresivă verbal și prezintă o fire violentă.

Minora a sesizat prin apel telefonic la serviciul de Urgență 112, că a fost supusă abuzului sexual de către numitul N. C – actualul soț al mamei și tatăl său biologic. La această solicitare, reprezentanții Postului de poliție Iana s-au deplasat la domiciliul minorei unde era

și nepoata maternă B. G, care era și aceasta crescută și îngrijită de N. C, întrucât B. L, mama acesteia, împreună cu bunica maternă, N. M, erau plecate în Italia.

În același timp la domiciliul minorei se deplasează și reprezentanții Centrului de primire în regim de urgență pentru copilul abuzat, neglijat și exploatat Bârlad, centru aflat în subordinea DGASPC Vaslui.

Rezultatele bazate pe observație și interviu cu minora, susțin că aceasta, a fost supusă abuzului sexual de către numitul N. C, de la începutul lunii mai al anului în curs, prin acte sexuale repetate, la interval de două zile, până în momentul când minora a plecat împreună cu nepoata maternă în Italia, la mamă.

În data de 20.08.2015, minorele au revenit în țară, fiind însoțite de către B. L – sora minorei B. C. După reîntoarcerea acesteia din Italia, numitul N. C a abuzat din nou de minora, ultima dată fiind în dimineața zilei de 29.08.2015, când minora și-a făcut curaj și a sunat la poliție.

Ulterior audierii minorei, s-a dispus plasarea și securizarea ambilor copii găsiți la domiciliul familiei în cadrul Centrului de primire în regim de urgență pentru copilul abuzat, neglijat, exploatat Bârlad, locație unde se afla și la data anchetei.

Până la momentul prezent, reprezentanții DGASPC Vaslui au contactat telefonic mamele ambelor minore, plecate la muncă în străinătate, iar acestea și-au manifestat disponibilitatea de a reveni în țară în cel mai scurt timp posibil pentru clarificarea situației acestora.

De asemenea, ambele minore au fost evaluate psihologic în vederea stabilirii pașilor intervenționali, iar obiectivele programului de consiliere psihologică constau în securizarea/echilibrarea stării psiho-emoționale în vederea ierarhizării listei de probleme, respectiv remiterea cognițiilor disfuncționale raportate la agresiune și stimularea conduitei dezirabile.

La nivelul comunei Iana, jud. Vaslui în ultimii șapte ani nu a fost săvârșită nicio infracțiune de viol, iar din declarațiile membrilor Consiliului consultativ ai primăriei este greu de identificat vreo familie aflată în situații de risc de natura celei care a făcut obiectul anchetei, întrucât comunitatea refuză să se implice sau să anunțe autoritățile competente de orice formă de abuz, exploatare, neglijare etc.

De asemenea, ni s-a comunicat că, membrii consiliului consultativ efectuează frecvent activități preventive în școli.

Mamele celor două minore nu au anunțat niciodată autoritățile cu privire la faptul că pleacă la muncă în străinătate și nici în grija cărui adult sunt lăsați copii, așa cum rezultă din prevederile Legii nr. 272/2004, în vederea monitorizării acestora.

De asemenea, ni s-au ridicat următoarele probleme de către membrii consiliului:

- Necesitatea modificării prevederilor Legii nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată, în sensul în care abuzatorul să fie îndepărtat imediat de la domiciliu, iar nu familia abuzată, ceea ce ar determina scăderea semnificativă a costurilor cu cei abuzați;
- Necesitatea înființării unor centre pentru tații agresivi;
- Creșterea eficienței ordinului de protecție și sancționarea mult mai aspră a celor care încalcă ordinul de protecție;
- Necesitatea consultării serviciului de asistență socială locală de către DGASPC – uri în situația reintegrării copiilor în familie;
- Necesitatea completării schemelor organizatorice a posturilor de poliție în localitățile în care nivelul infracțional este mai ridicat.

D1277/2015 – exploatare minori

Sursa: *Postul de televiziune Pro Tv – emisiunea "La Măruță" - "Amintiri din copilărie, nu din sclavie". Povestea lui Marius, condamnat de parinti sa munceasca pana la epuizare, la 11 ani"*: În data de 8 septembrie 2015, într-un material prezentat de postul de

televiziune "Pro TV" se relatează despre situația dramatică a unor minori cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani exploatați de proprii părinți prin muncă în scopul de a le aduce beneficii financiare.

Astfel, din materialul de presă rezultă că " Peste 140.000 de copii sunt puși la muncă în loc să învețe, ca să-și poată face un viitor mai bun. Emisiunea **"La Maruta"** a prezentat povestea câtorva dintre ei în cadrul campaniei **"Amintiri din copilărie, nu din sclavie"**.

La numai 11 ani, Marius știe ce înseamnă să muncești până la epuizare, să nu ai ce mânca și să-ți dorești să te joci, dar să nu ai timp. Are mâinile bătătorite ca un om mare, fata arsă de soare și privirea pierdută. E chinat de raie pentru că toată vara a avut grija de animale la stână."

Dreptul pretins încălcat: art. 49 din Constituția României

Anchetă: Prin Nota nr. 1277/9.09.2015 s-a supus spre aprobare Avocatului Poporului efectuarea unei anchete la Primăria comunei Lipovăț, jud. Vaslui pentru a se verifica veridicitatea informațiilor prezentate.

Rezultat: Urmare Notei privind propunerea de sesizare din oficiu nr. 1277/9.09.2015, Avocatul Poporului a dispus prin împuternicirea nr. 12214/15.09.2015 efectuarea unei anchete la sediul Primăriei comunei Lipovăț, jud. Vaslui, în data de 17 septembrie 2015, de reprezentantul Biroului Teritorial Iași, consilier coordonator Carla Cozma.

La sediul primăriei s-au purtat discuții cu membrii Consiliului consultativ.

Din discuțiile purtate și din referatul de anchetă socială se desprind următoarele concluzii:

Urmare a cazului prezentat de postul de televiziune "Pro Tv" în cadrul campaniei "Amintiri din copilărie, nu din sclavie" difuzat în data de 7.09.2015 unde s-a prezentat situația dramatică a unor minori cu vârste cuprinse între 11 și 15 ani din satul Fundu Văii, comuna Lipovăț, jud. Vaslui și a copilului A. M, autoritatea publică locală, prin compartimentul de asistență socială a procedat la o serie de verificări în urma cărora a constatat:

Familia A. I și A.N locuiește în satul Fundu Văii, comuna Lipovăț, jud. Vaslui, au în proprietate o locuință compusă din 2 camere, chiler și anexe, acoperită cu plăci de azbest, încălzită cu lemne, mobilată sumar și întreținută corespunzător, ce asigură condiții modeste de locuit și igienă. Familia este numeroasă, fiind formată din 11 copii, din care 2 copii mai sunt încă în întreținerea părinților – A. D – 15 ani care a absolvit 5 clase, în prezent se fac demersuri pentru a fi înscris la cursurile unei școli speciale și A. M – 11 ani, elev în clasa a V-a.

Ca venituri sigure familia are alocațiile de stat ale copiilor în sumă de 168 de lei, nu beneficiază de ajutor social având 0,50 ha teren , 1 cal, iepuri și păsări.

În urma discuțiilor purtate de autoritatea locală cu familia rezultă că pe perioada vacanței de primăvară tatăl, A. I a plecat cu fiul său A. M la o stână de pe raza localității Murgeni, fiind plătiți în avans cu suma de 2000 de lei din care 1500 au rămas mamei, iar 500 i-a luat tatăl.

Minorul A. M a absentat o perioadă de la cursurile școlare dar s-a prezentat pentru încheierea anului școlar, plecând iarăși la stână la tatăl său până la sfârșitul lunii iulie 2015 când mama sa l-a luat acasă.

Minorii au lucrat la stână, împreună cu tatăl lor, cu acordul mamei, autoritatea publică locală nefiind informată vreodată în acest sens direct de familie ori din alte surse.

Tatăl vine doar o dată la 2-3 luni acasă, însă păstrează legătura cu familia telefonic.

De-a lungul timpului familia a fost ajutată primind ajutoare materiale de la persoane fizice care au dorit să își păstreze anonimatul.

Minorul A. M a fost inclus în proiecte școlare precum "Toți la grădiniță, toți în clasa I" și "Școala după școală", ocazii cu care a primit rechizite, hăinuțe, un voucher valoric și o masă caldă pe zi în perioada 2011-2012.

Familia a fost ajutată ori de câte ori a fost posibil și de către reprezentanții bisericii din comuna Lipovăț cu alimente și bani.

Părinți minorilor și-au crescut și educat copiii cu responsabilitate, niciun copil nu a creat probleme de natură infracțională, fiind respectuoși cu toți membrii comunității și autoritățile locale.

Cu privire la declarațiile făcute reporterilor de către C. G prin care ar fi promis că va găsi copii cu vârsta cuprinsă între 11 și 15 ani din satul Fundu Văii, autoritatea publică locală consideră că întrebările adresate au fost formulate de așa natură încât să fie dat un asemenea răspuns, mizându-se pe naivitatea oamenilor din mediul rural, cu puțină educație și mereu în căutare de surse de venit.

Referitor la imaginile prezentate în emisiune, autoritatea locală consideră că acestea au fost filmate cu intenția vădită de a evidenția aspecte negative care să susțină reportajul, respectiv copii care se aflau în fața cotețelor, a grajdurilor, care cărau apă cu găleți murdare și voluminoase. Autoritatea locală precizează că minorii nu au fost surprinși făcând vreo activitate, ci au fost puși să le facă în susținerea așa zisului material.

De altfel, urmare materialului tv și anchetei derulate la nivel local primarul comunei Lipovăț, județul Vaslui a trimis postului de televiziune un comunicat de presă în care a dezaprobat reportajul și a oferit clarificări cu privire la aspectele prezentate, atrăgându-i atenția domnului Măruță Cătălin asupra faptului că informațiile sunt vădit exagerate și tendențios prezentate în scopul creșterii audienței.

Concluzionând cu privire la materialul de presă prezentat de postul de televiziune ”Pro Tv”, ținând cont de nivelul de sărăcie al județului Vaslui, de mentalitatea din mediul rural și de faptul că, protecția drepturilor copilului nu trebuie înțeleasă în mod exagerat raportându-ne la dispozițiile Legii nr. 272/2004, republicată, considerăm că **reportajul difuzat de postul de televiziune nu reflectă realitățile concrete ale mediului de proveniență a minorilor prezentați – supuși tentațiilor ca orice alt copil, în scopul obținerii unui rating cât mai mare.**

De asemenea, ni s-au ridicat următoarele probleme de către membrii consiliului:

- Sentința instanței de judecată prin care un părinte al cărui copil este instituționalizat trebuie să presteze muncă în folosul comunității ori de câte ori acesta nu poate contribui financiar la creșterea acestuia în concordanță cu prevederile art. 67 alin. 2 din Legea nr. 272/2004, republicată, nu poate fi pusă în executare, neexistând mijloace de constrângere;
- Responsabilizarea părinților prin sancționarea acestora în vederea trimiterii minorilor să frecventeze cursurile școlare - măsura tăierii alocației de stat fiind inefficientă;
- Necesitatea consultării serviciului de asistență socială locală de către DGASPC – uri în situația reintegrării copiilor în familii;
- Necesitatea completării schemelor organizatorice a posturilor de poliție în localitățile în care nivelul infracțional este mai ridicat.